Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 222. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 24-го ЛИСТОПАДА 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 24, 1981 No. 222 VOL. LXXXVIII.

Помер протопресвітер о. Зиновій Бачинський

Карні, Н. Дж. — Протопресвітер о. Зиновій Бачинський, видатний душпастир і громадянин в Україні, на еміграції в Західній Европі та на поселенні в Америці, довголітній сотрудник у парафії в Джерзі Сити, помер тут минулої суботи, 21-го листопада 1981, на 87-му році життя і на 61-му році священства. Осиротив дочку, двох синів, вісім внуків, двох правнуків, брата і двох сестер та ближчу і дальшу родину в Україні й на поселеннях. Дружина померла два роки тому. Єрейські похоронні відправи заповіджені на понеділок і вівторок, 23 і 24-го листопада, а похорон на середу, 25-го листопада, на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Св. п. о. З. Бачинський

Св. п. протопресвітер о. Зиновій Віктор Бачинський народився 17-го вересня 1894-го року в родині о. прелата Юліяна Бачинського, пароха села Васючин, Рогатинського повіту, та Софії Каролини з Громадків Бачинської, дочки о. прелата Василія Громадки, тодішнього пароха в селі Володимирці, Стрийського повіту. Середню освіту здобув у Львові, закінчивши матурою Академічну гімназію. Закінчивши студії у львівській Духовній Академії, 15-го квітня 1920-го року одружився з Ольгою Ковалевською, дочкою о. крилошанина Якова та Олександри Ковалевських, а два дні пізніше, 27-го квітня 1920-го року, був висвячений на священика.

Свою душпастирську працю почав у Соснові, Зарваницького деканату, та продовжував її у Бродках і Милошовицях, Щирецького деканату, опісля, аж до 19-го липня 1944-го року, в Жукові, Бережанського деканату. За віддану працю в Христовім винограднику був відзначений в 1930-му році крилошанськими гідностями, а в 1934-му році піднесений до сану протопресвітера. В 1944-му році, з поновною окупацією Західньої України большевиками, отець Зиновій, на основі особистого дозволу митрополита Андрея Шептицького, виїхав до Чехо-Словаччини і вже в серпні єпископ Павло Ґойдич назначив його завідателем парафії в Нижнім Шебеші, Пряшівської дієцезії. Коли ж большевицький наступ почав заливати й ту країну, о. Зиновій, разом з тисячами своїх земляків-скитальців, виїхав осінню 1944 року до Німеччини, де в Бамберґу одержав від римо-католицького архиєпископа Йосифа Отта дозвіл на відправу Св. Літургії в українському обряді в парафіяльній каплиці у Форгаймі для українських виселенців. З приходом американських військ до Баварії, о митрат Милиновський призначив о. Зиновія катехитом таборових початкових шкіл і гімназії у Форгаймі, Ерлянґені та Мюнхені, і він ці обов'язки виконував аж до свого виїзду до Америки в серпні 1950-го року. В тому році тодішній архиєпископ Константин Богачевський призначив його сотрудником при церкві св. апп. Петра і Павла в Джерзі Ситі, де він безперервно аж до відходу на емеритуру кілька років тому виконував свої душпастирські обов'язки, здобуваючи собі любов і пошану всієї громади.

60-РІЧЧЯ БАЗАРУ

Філядельфія, Па. — В неділю, 29-го листопада ц.р., о год. 12-ій дня тут в залі української православної церкви Св. Покрови при 12-ій вулиці і Овк Лейн авеню відбудеться відзначення 60-ої річниці Базару. Імпрезу влаштовує окремий громадський комітет покликаний з ініціятиви Об'єднаня прихильників ДЦ УНР. Після Божественної Літургії о. митрат Михайло Борисенко відправить Панахиду за душі Героїв Базару. У відправах братимуть організовану участь українські комбатантські організації. Доповідь на сходинах виголосить полк. Михайло Ліщинський, а в мистецькій частині виступлять: ансамбль бандуристів під керівництвом інж. Петра Гурського, Надя Савчук з деклямацією та учні старших кляс парохіяльної школи релігії і укрінознавства.

СЕН. П. ЮЗИК ЗВІТУВАВ У СЕНАТІ КАНАДИ

Оттава, Онт. — На засіданні Сенату у четвер, 29-го жовтня ц.р., сенатор Павло Юзик складав звіт із своєї 4-річної праці на пості звітодавця Підкомісії НАТО для свобідного обміну інформаціями і людьми і 9-літньої праці на пості представника Канади в НАТО. Згідно зі статутом Підкомісії, сен. Юзик цьогок року кінчає свою каденцію звітодавця.

У своїй довголітній праці в рамках канадського делеґата до НАТО сен. Юзик докладав усіх зусиль, щоб вірно інфромувати уряди держав-членів НАТО і сиґнаторів Гельсінкських угод про релігійні переслідуавння в СССР і про переслідування інакшедумаючих за їхні відмінні від урядових погляди на світ і життя, вимагаючи від урядів членів НАТО і співучасників Гельсінкських угод, добиватись від СССР пошанування заґарантованих ним у своїй конституції і підтвердження зобов'язаннями, взятими на себе в Гельсінках прав і привілеїв.

Він співпрацював з дисидентами на Заході, влаштовуючи зустрічі державних мужів і членів парляментів з ними.

Сен. Юзик підкреслив ваґу пересилань Радіо Вільна Европа і Радіо Свобода, які коштують ЗСА показну суму — 100 мільйонів долярів річно і які становлять одиноке джерело інформацій, не викривлених совєтською пропаґандою, для громадян СССР і соціялістичного бльоку. Їх важливе значення для вільної думки у світі підтверджують совєти, які витрачають двічі більше засобів на їх заглушування, ніж на свої пересилання до вільної Европи.

СКВУ видав інформативні брошури

Торонто, Онт. (КПЛ СКВУ).— Як відомо, Світовий Конґрес Вільних Українців проголосив страдальну родину Січків родиною року. Комісія Прав Людини СКВУ видала брошурку про родину Січків під наг. „A Family Torn Apart" за редакцією д-р Ніни Строкатої. Брошура має 44 сторінки і подає біографічні дані про родину Січків, про їхнє переслідування та подає звернення і заклики поодиноких її членів.

Друга публікація Комісії Прав Людини СКВУ-це матеріяли до п'ятиріччя заснування Української Гельсінкської Групи, зібрані в брошурі: „The Fifth Anniversary Update". У брошурі подано правдивий образ сучасного стану Української Гельсінкської Групи.

Ціна брошур — по 2 дол. При замовленні 20-ти примірників (або більше) 25% знижки, плюс поштова оплата. Замовлення слід слати на адресу: Human Rights Connision World Congress of Free Ukrainians, 2118 A Bloor St. W., Toronto, Ontario M6S 1M8.

У Відні відкривається різдвяна виставка марок

Відень, Австрія. — В часі від 27-го до 29-го листопада ц.р. Союз Українських Філятелістів Австрії (СУФА) організує свою вже 11-ту різдвяну виставку поштових марок, цього разу в рамках „Різдвяної виставки культурного відділу уряду міста Відня" у віденській ратуші. З цього приводу австрійська державна пошта випустить аж три двомовні німецько-українські спеціяльні поштові штемплі.

У п'ятницю, 27-го листопада, спеціяльний поштовий відділ у віденській ратуші вживатиме ще додатковий штемпель „першоднівки" до нової різдвяної марки Австрії, яка зображує солом'яний вертеп з провінції Бурґенлянд. Спеціяльний поштовий штемпель того дня показує одну з найбільш прославлених українських ікон — Жировицьку Богоматір. Репліка цієї ікони знаходиться на запрестольній стіні української католицької церкви свв. Сергія і Вакха в Римі, а копія цієї ікони поміщена в каплиці української папської колеґії св. Йосафата в Римі.

Марка з 28-го листопада зображує герби колишніх зайнятих Австрією країн Галичини і Буковини. СУФА використовує випуск австрійської марки з портретом цісаря Йосифа II (200-ліття євангелицької церкви в Австрії) для цього штемпля.

Спеціяльний штемпель з 29-го листопада, присвячений „Різдвяній виставці культурного відділу уряду міста Відня". Він показує віденську ратушу і різдвяний ярмарок.

Проєкти всіх трьох штемплів виготовив український ґрафік і мистець з Відня інж. Ергард Штайнгаген. Для кожного штемпля СУФА випустить спеціяльну чотирьохкольорову коверту. Замовлення просимо слали на адресу СУФА: Schonlaterngasse 7/8, A-1010 Wien, Austria.

Вбивники Садата зложили докладні зізнання

Каїр, Єгипет. — Єгипетська преса почала друкувати різні подробиці із зізнань вбивників президента Анвара ель-Садата, на підставі яких прокуратура притягнула до безпосередньої відповідальности крім попередньо відомих чотирьох учасників вбивства ще й п'ятого.

Поручник Халєд Ахмед Шавкі ель-Ісламбулі, керівник акції, яка закінчилася смертю президента Садата й сімох інших осіб, зізнав, що задум вбити президента Садата зродився в нього після того, як військове командування призначило його взяти участь у параді на місце іншого старшини, який з родинних причин мусів зрезиґнувати. З тією своєю думкою він пішов до Мохаммеда Абдель Салям Фарраґа Аттея, провідника войовничої ісламської секти „Аль Джігад" — Свята війна. Аттея схвалив не лише ідею вбивства президента Садата, але доставив поручникові Шавкі потрібну для рушниць амуніцію та ґранати. Він також дав Шавкі людей, готових взяти участь у вбивстві. Таким чином він є п'ятим обвинуваченим, який взяв безпосередню участь в організації вбивства. Всіх дальших співучасників є 19, що дає 24 обвинувачених, які відповідатимуть перед воєнним трибуналом.

Дальший обвинувачений, який брав участь в акції, це колишній старшина протилетунської оборони Абдель Гамід Абдель Салям Абдель Ааль, який останньо був власником книгарні. Два останні безпосередні співучасники це Ата Тайль Геміда Рагень та сержант збройних сил Єгипту, якого прізвища не подано, а тільки ім'я Мохаммед.

Обвинувачені, а зокрема поручник Шавкі боронитьcя тим, що в пляні було вбити тільки президента Садата, чому заперечує перебіг атаки. Хоч деякі органи преси допускають можливість, що вбивники стратили панування над собою і почали стріляти по всім без розбору на почесній трибуні.

Нові труднощі виникли в схваленні конституції Канади

Оттава, Канада. — Зовсім несподівано після прийняття запропонованого федеральним прем'єром П'єром Трудо конституційного компромісу дев'ятьма з десяти провінцій, дві опозиційні партії виступили зі своїми застереженнями й заповіли додаткові пропозиції.

Консерватисти, що їх очолює колишній прем'єр Джо Кларк, і Нова демократична партія, ведена Едом Бровдбентом, офіційно заявили, що вони відкидають деякі компромісові пропозиції Трудо, що їх прийняли прем'єри й провінційні уряди дев'яти провінцій. Уряд провінції Квебек відкинув в засаді ті компроміси й після прийняття їх всіма іншими провінціями Канади розпочав проти нової конституції та взагалі проти дальшої співучасти Квебеку в загально-канадських заходах і мірах рішучу кампанію.

В проєкті нової канадської конституції забезпечено повну рівноправність усім жінкам та окремі права канадським тубильцям, які заселяли ту країну ще перед прибуттям европейських поселенців. На категоричні вимоги провінційних урядів Трудо погодився передати остаточне рішення в справах жіночої рівноправности провінціям та змодифікував особливі права абориґенів. Лідер Нової демократичної партії виступив рішуче проти тих компромісів і заявив, що він і його партія домагатимуться прийняття текстів у первісному вигляді. Консерватисти Канади зі свого боку висувають застереження в справі прав провінцій та підтримують деякі з вимог, які зближені до вимог Нової демократичної партії.

БРЕЖНЄВ ПОЧАВ ПЕРЕГОВОРИ В БОННІ

Бонн, Західня Німеччина. — Прибуття і привіт генерального секретаря КПСС Леоніда Брежнєва в неділю, 22-го листопада, відбулися в особливих умовах. На вулицях Бонну не було розвішено совєтських прапорів, Брежнєва не зустрічали святкові делеґації, на летовищі фактично майже зовсім не було звичайних протоколярних урочистостей, хоч вітав Брежнєва канцлер Західньої Німеччини Гельмут Шмідт.

Чинники Західньої Німеччини побоюються неприємних інцидентів у зв'язку з перебуванням Брежнєва у Бонні. Перший день його перебування у Бонні відзначився різними масовими демонстраціями. Демонстрували різні групи мешканців, різні політичні групи, а всі західньонімецькі партії з того приводу виступили публічно зі своїми заявами.

Соціял-демократи, які є тепер при владі в Західній. Німеччині, демонстрували формально за миром, а на ділі більшість їхніх промовців виступали проти ЗСА. Один із соціял-демократичних промовців договорився до того, що назвав ЗСА „головною загрозою" для миру. Вільні демократи, партнери соціялістів у владній коаліції, також демонстрували за миром, але вістря їхніх виступів було спрямоване проти Москви, як головної небезпеки. Християнські демократи на своїх демонстраціях вимагали миру, але під умовою виходу совєтських військ з Афганістану та переведення обопільного роззброєння. Демонстрували афганці та їхні симпатики проти совєтського імперіялізму і окупації Афганістану російськими військами, демонстрували прокитайські і промосковські комуністи, демонстрували „зелені" оборонці й захисники природи, які атакували совєтське зброєння, як причину занечищення повітря й анархізації відносин між народами та внутрі народів і вимагали торального усунення ядерної зброї з Европи.

Свою першу поїздку до Західньої Европи після совєтської окупації Афганістану Брежнєв хоче використати для підтримки пацифістичних елементів в Західній Европі та для зміцнення лівого крила німецьких соціял-демократів, які підтримують політику Москви й останнім часом відзначилися великими антиамериканськими демонстраціями. В додатку до цього Брежнєв буде намагатися зв'язати західньо-німецьку економіку з совєтською, щоб могти підтримати совєтську німецькими капіталами, досвідами та модерною машинерією й устаткуванням, а особливо сучасними компютерами, в будові яких СССР постійно відстає.

Канцлер Шмідт хоче вплинути на Москву, щоб вона стримала приміщення в Европі ракет типу СС-20 та почала переговори про обопільне усунення вже приміщених в Европі ракет. Канцлер Шмідт має в пляні переконати Брежнєва, що тільки серйозні розмови без наміру маневрів й обдурювання можливі з Урядом ЗСА та що до таких розмов Вашінґтон готовий.

В Америці

РЕЧНИКИ БІЛОГО ДОМУ ЗАЯВИЛИ, ЩО президент Роналд Реґен і його найближчі співробітники не були повністю поінформовані про активність Ричарда Аллена, дорадника Президента у справах крайової безпеки і мало знали про його зв'язки з японськими підприємцями. Департамент справедливости вміжчасі заявив, що перевіряючи справу гонорару в сумі 1,000 долярів, які японські видавці передали на руки Аллена за інтерв'ю з Першою Лейді Ненсі Реґен стверджено, що більше у цій справі завинила секретарка Аллена, якій він доручив передати гроші державній скарбниці. Але вона (прізвище її не називається) у навалі праці забула виконати доручення. У вашінгтонських кругах однак думають, що скоріше чи пізніше Аллен буде змушений зрезиґнувати зі свого становища з огляду на контроверсії, які кружляють навколо його особи.

КОМІСІЯ ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ДЛЯ справ Центральної і Південної Аме ки дораджує президентові Роналдові Реґенові, щоб він робив більший тиск на теперішній уряд в Ель Сальвадорі і політичні фракції, які ведуть партизанську війну проти нього, щоб вони розпочасли переговори і визначили дату вільних виборів, бо в противному випадку З'єднані Стейти Америки здержать військову й економічну допомогу. Крім того Комісія прийняла більшістю голосів незобов'язуючу Уряд резолюцію, яка закликає Президента і його Адміністрацію шукати за всяку ціну розв'язки конфлікту в Ель Сальвадорі і припинення там громадянської війни.

ПЕРША ВЕЛИКА СНІГОВА БУРЯ НАВІСТИЛА в четвер і п'ятницю, 19 і 20-го листопада, середньозахідні стейти ЗСА. Принаймні один фут снігу випав в Міннесоті, Айові, Північній Дакоті, Висконсині, Небрасці і Кензасі. Сильний холодний вітер, який супроводжав снігову бурю, наробив багато матеріяльної шкоди, ламав електричні і телефонічні стовпи, що перервало доставу електрики у багатьох місцевостях. Слизькі дороги були причиною численних автомобільних випадків. Крім п'ятьох смертних випадків, поліція і медичні пункти зголосили, що десятки осіб зазнали поранень.

ДЕЛЕҐАТИ НА КОНВЕНЦІЮ АМЕРИКАНСЬКОЇ федерації праці, Конґресу індустріяльних організацій, найбільшої і найбільш впливової профспілки, звернулись з проханням до президента Роналда Реґена, щоб він дозволив контролерам цивільного летунства повернутися назад до праці. Як відомо тисячі контролерів були звільнені Урядом з праці, тому що вони порушили закон про заборону страйку федеральних робітників і зіґнорували кількаразові заклики Президента. Делеґати звертають увагу Президентові, що масове звільнення контролерів, грошове покарання профспілки і вкінці позбавлення права репрезентації не є корисними для американського народу потягненнями, бо вони, мовляв, позбавляють американських громадян почуття безпечного подорожування літаками і ставлять їх у невигоди. Деякі політичні коментатори кажуть, що заклик профспілки ледве чи на часі, бо спершу численні лідери і запрошені ними гості неперебірчиво критикували президента Реґена і його політику, а тепер шукають компромісів з Урядом.

У світі

ШЕФ ШТАБУ ЗБРОЙНИХ СИЛ ҐВАТЕМАЛІ, генерал Бенедікто Люкас Ґарсія, заповів, що державні чинники переведуть обмежену загальну мобілізацію серед населення Ґватемалі, щоб поповнити збройні сили й приготовити їх до акції проти партизанів, яких школять та узброюють совєтською зброєю совєтські сателіти. Збройні сили Ґватемалі разом з поліцією та іншими органами публічної безпеки нараховують 18,000 осіб. Партизани, які вже є на терені Ґватемалі, мають 2,000 до 4,000 бійців, але вони розкинені по цілій країні й вивінувані в найкращу й наймодернішу зброю та мають усе потрібне до життя в умовах партизанської війни і достатню кількість амуніції та всього потрібного до ведення збройної боротьби. Покищо вони підготовляють тільки ґрунт до ширших акцій та переводять тільки спорадничі випади, але є всі дані, що вже в ближчому часі вони мають в пляні перейти до широкозакроєних виступів.

ТУРЕЦЬКІ КАНОНІРКИ ЗАХОПИЛИ ДВА ГРЕЦЬКІ рибацькі кораблі, закидаючи їм, що вони перебували у територіяльних водах Туреччини. Грецький уряд заперечив це й склав протест, стверджуючи що грецькі рибацькі кораблі перебували у міжнародних водах, де їх заскочили турецькі воєнні кораблі. Грецький уряд висловив припущення, що турецька влада пробує перевірити, як далеко в обороні своїх рибацьких кораблів і громадян піде нова соціялістична влада в Греції. Новий грецький уряд соціяліста Андреаса Папандреу заповів рішучішу політику в справі звільнення турецькими збройними силами частини окупованого острова Кипру та в інших справах. На думку соціялістичного уряду дотеперішні праві уряди були не рішучі в боротьбі за привернення національних і державних прав Греції.

ВНУТРІШНІ ВОРОГИ ТЕПЕРІШНЬОГО ЛІДЕРА республіки Чад, президента Ґукуні Ґведдеї, та його уряду, очолені колишнім членом кабінету Гіссен Габре перейшли до офензиви після відходу з Чаду лівійських збройних частин. Вони зайняли прикордонне місто Абеше, де населення прийняло їх з ентузіязмом і розбудовують там свою базу. Відділи міжнародного охоронного корпусу, зложені з військових частин деяких африканських держав, ще не готові до скоординованих активних виступів і тому не могли інтервеніювати проти партизанів.

У ПРОВІНЦІЇ АССАМ, ІНДІЯ ТРИВАВ ДВОДЕННИЙ генеральний страйк, який довів до заворушень та до жертв. Як подало інформаційне аґентство Пресовий Траст Індії в різних містах дійшло до зударів з поліцією. Причиною страйку було негодування населення з приводу напливу імігрантів з голодного Банґлядешу, чому сприяє центральний уряд Індії, який заступає думку, що теперішня держава Банґлядеш колишня східня провінція Пакістану, повинна тісно співпрацювати з Індією.

КВІНТЕТ КОБЗАРІВ СПІВАТИМЕ ДЛЯ СТИПЕНДІЙНОГО ФОНДУ

Ню Йорк, Н.Й. (Л. В-а). — Це вперше в Ню Йорку незабаром виступить Квінтет віртуозів-кобзарів, „Квінтет Бандуристів", — як його називає Юліян Китастий, що прийшов до редакції „Свободи" розповісти про їхній концерт — цю визначну культурну подію, якою керуватиме його батько Петро Китастий. Концерт Квінтету відбудеться тут в п'ятницю, 27-го листопада, о год. 7-ій вечора, у залі Стайвезант середньої школи, яка розташована на 15-ій вулиці поміж Першою і Другою авеню. Квитки вже в продажі в крамницях АРКА, СУРМА і ЕКО, та при вході на залю. Дохід призначений на стипендійний фонд бандуристів, що, як знаємо, мусить існувати, бо школи навчання гри на бандурі, постійні й тимчасові, є по всій Америці, і не всі курсанти заможні і тому їм треба допомогти.

Але не тільки з харитативних спонук — сподівається Юліян Китастий, розповідаючи про цей концерт Квінтету, — мають прийти до Стайвезант школи в той вечір українці послухати їх, але ще й тому що такого концерту учасником не часто можна бути. Це буде суцільно кобзарська програма — думи, псальми, канти, лірницькі пісні та історичні, в яких відображено нашу давню бувальщину, серед них — незабутня пісня про зруйнування Січі.

„Цей концерт є незвичайний і не подібний до інших" також з інших причин, — каже Ю. Китастий. Програма переважно така, що її не можна виконувати капелею, великим хором. Є речі, що їх співали кобзарі, а не великі хори. Слова в них, з певними конкретними посланнями до людей, мають бути до слухачів донесені, як це і діялося „на розпуттях велелюдних", коли кобзарі — співці народні, співали, розповідаючи й навчаючи, приграючи на кобзі, лірі, чи бандурі, про важливі події всього українського життя, минулого й сучасного. І пояснює молодий маестро, нащадок довгого ряду народних кобзарів — бандуристів Китастих, що в хоровому співі є свої конвенції групового виконання, відмінні від тих, які потрібні для виконання кобзарського репертуару.

Кобзарі — учителі історії, а малий гурт цих кобзарів-віртуозів, що дадуть концерт у п'ятницю, можуть наблизити стиль виконання найбільш до кобзарського.

Зорганізовано цей Квінтет три роки тому; він нещодавно дав виступ на святкуванні 60-річчя Першого Автокефального Православного Собору в Києві. Чотири бандуристи з Квінтету — обидва Китасті, батько й син; Марко Фаріон і Михайло Сердюк (по черзі: перший баритон, другий тенор, бас і другий баритон), а п'ятий член Квінтету — це тенор — ще й до всього тенор дивної краси й глибини, Павло Писаренко, соліст Капелі Бандуристів ім. Шевченка. Хоч сам він не кобзар-бандурист, але зіспіваний цей молодий тенор з Капелою і її репертуаром довгими роками.

Враження від їхнього співу залишається помітне і незабутнє, — як кажуть ті, що їх слухали. Тепер Квінтет виступатиме частіше разом ще й тому, що про це подбало саме життя: закінчуючи Курс бандури по різних місцевостях, грали на випускному вечорі звичайно й інструктори Курсу. Часто-густо це і були вони, що тепер входять до цього Квінтету, або з малими змінами (первісно в Квінтеті грав Віктор Мішалов, який потім повернувся до Австралії). Тоді ці п'ятеро дали ряд концертів по Канаді і в деяких містах ЗСА. На місце В. Мішалова прийшов тепер Марко Фаріон — бас і надзвичайно добрий інструменталіст Капелі. Четверо, що були з самого початку в групі, радіють такою удачею Квінтету.

На питання, чому саме така дата і такий пізній час (сьома година вечора), каже

(Закінчення на стор. 4)

ЛИСТОПАДОВА АКАДЕМІЯ В БРУКЛИНІ

Бруклин, Н. Й. (Л.Р.). — В неділю, 27-го листопада ц.р., о год. 1-ій по полудні, в залі цілоденної української школи, відбудеться святочне відзначення Листопадового Чину. Святочну доповідь виголосить Корнель Василик з Ню Йорку, а у мистецькій частині виступлять: хор церкви св. Духа під диригентурою Лева Рейнаровича з новим репертуаром; гурток бандуристів під керівництвом Л. Ларсон, молодь з деклямаціями; сольоспів Л. Рейнаровича і дуети з Т. Шайдою; при фортепіяні — проф. Т. Левицький.

У СПРАВІ РІЗДВЯНОСВЯТОЧНИХ МАТЕРІЯЛІВ

Матеріяли до Різдвяносвяточних чисел „Свободи" редакційного порядку, як теж святочні побажання і оголошення, редакція і адміністрація „Свободи" прийматимуть тільки до 12-го грудня 1981 року (до числа за новим календарем), та до 19-го грудня 1981 року (до числа за старим календарем). Всіх читачів проситься додержуватися цих реченців. — Ред.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Надія на поворот молитви до шкіл

Якийсь Павль Марса, який фігурує в судових актах, як „атеїст", заскаржив до суду рішення Міської ради у Метачені, стейту Ню Джерзі, щоби розпочинати засідання Міської ради хвилиною „мовчазної медитації", в якій кожний міг би сказати собі таку молитву, яка кому відповідає за його релігійною приналежністю. Справа пішла до Апеляційного суду в стейті Ню Джерзі, який відкинув скаргу Марси. Позовник арґументував, що йому, як атеїстові, будь-яка молитва на засіданнях Міської ради, чи навіть мовчазна медитація буде настільки неприємна, що він не зможе брати участи в засіданнях. Марса відкликався до Найвищого Суду. Але Найвищий Суд у Вашінґтоні на своїй сесії 2-го листопада ц. р. відмовився взагалі розглядати цю справу, Що — практично — значило, що Найвищий Суд погоджується із становищем Апеляційного суду в Ню Джерзі, який скаргу Марси відкинув. Найвищий Суд, який звичайно подає мотивацію свого рішення, в даному випадку не подав ніяких завваг.

Майже одночасно, бо 16-го листопада ц. р., Сенат прийняв 51 голосом проти 35 постанову, яка забороняє Департаментові справедливости противитися добровільним молитвам або медитації у публічних школах. Не подано ще чи постанова Сенату має силу закону і як поставилася до цієї постанови Палата Репрезентантів. У всякому разі — ці дві події — це надія на поворот молитов до публічних шкіл в Америці.

Ці рішення зактуалізували одну з найбільших болячок американської дійсности. Тому, що за Конституцією, Церква в Америці відмежована від держави, Найвищий Суд прихилився 17-го червня 1963 року до становища одної атеїстки із Бруклину в Ню Йорку, яка зголосила була скаргу до суду проти молитви на початку навчання в школі, до якої ходили її діти. Те рішення Найвищого Суду, прийняте вісьмома голосами проти одного, стверджувало, що виголошування молитви чи відчитування з Біблії якогось уступу у публічних школах — перечить конституційному поділові між Церквою і державою. Те рішення зразу було палко оспорюване, не тільки як неморальне і шкідливе для виховання дітей у публічних школах, але і як нелогічне, суперечне з американськими традиціями і цілим способом життя. Президент ЗСА складає присягу з рукою на Біблії, що буде берегти Конституцію. На всіх американських банкнотах написано „In God We Trust". Бо — всі присяги кінчаються сакраментальною формулою „Так мені, Боже, допоможи". Тільки „гіппі", які вже, зрештою, перевелися та які називали себе „дітьми квітів", вінчалися на якійсь площі чи в саду, не визнаючи Церкви ані релігії. Але не тільки католики і протестанти різних Церков, але й люди мойсеєвого чи мусулманського визнання, всі вони мають свої релігійні вірування і церковні ритуали, стосовані особливо при вінчанні молодят (хоч і не дуже молодого віку). Українська поговірка „Без Бога ані до порога" насправді стосована також в американському житті і ціла мозаїка презрізних Церков і вірувань в Америці не заперечує визнавання Вищої Сили, а, навпаки, доказує, що люди різних рас і націй мають різні звичаї і традиції, але мають свої окремі святині.

Тільки одні атеїсти не погоджуються з твердженням педагогів, соціологів і десятків мільйонів батьків, які заповнюють у неділі святині, що виключення з публічних шкіл молитви негативно вплинуло на стан моралі дітей, на їхню поведінку, на всю атмосферу у публічних школах. Тому приватні школи, особливо існуючі при Церквах, зразу стали в загальній опінії американського суспільства й американського педагогічного світу — школами кращими, з вищим рівнем навчання та кращою поведінкою вихованців. отож зараз же після того жалюгідного рішення Найвищого Суду відзивалися безперервно голоси за ревізію тої заборони. 60-ті роки були в Америці роками того лібералізму, який затирав межу між волею і сваволею. Це були роки масових демонстрацій по кемпусах, роки прикрі для політики, економіки і всієї атмосфери в країні. Всі речі роблять люди. Від Ричарда Ніксона почалися зміни в Найвищому Суді по лінії звороту „направо". Тепер Найвищий Суд вже настільки змінив своє давнє суто-ліберальне обличчя, що він вже не старається грати ролю другого Конґресу і своїми рішеннями змінювати загальний спосіб американського життя. Відділення Церкви від держави не виключає релігії ані релігійного виховування дітей. Треба привітати те останнє рішення Найвищого Суду у справі молитви в Міській раді у Метачині, — це добрий знак, який подає надію, що Конґрес прийме закон, який запевнить молитві поворот до школи.

Т. Т.

ПРИЛОВЛЕНІ НА ГАРЯЧОМУ

I

Для злодія немає гіршої долі, як бути приловленим на гарячому вчинку крадежу. Злодій соромиться, коли його приловлять на гарячому вчинку, бо це велика пляма на його „професіональній чести", а до неуспіху долучується ще й пізніша відповідальність за злодіяння. Інакше зі совєтськими „робітниками пера".

Совєтських „робітників пера" вже не раз приловлювано на гарячому вчинку фальшів, доносів, наклепів. Та їм це нічого. Вони не лише навчені писати неправду, але добре витреновані не робити собі нічого з того, коли їх на тому приловлять, але продовжати своє негідне діло „в ім'я перемоги комунізму".

Світ до того звик, щоб не бачити цього, але останньо й у ньому щораз більше людей відкриває на це очі. Ми ж це знаємо і нам очей не замилиш. Велика частина з нас переживала це на своїй шкірі й брехня совєтської системи так остогидла її, що на саму згадку цього люди ніяковіють. А совєтські млини брехні безперебійно мелють і мелють. Одначе те, що стається тепер на сторінках совєтської преси та взагалі з друкованим словом у виданнях і книжках найбільш серйозних підсовєтських інституцій, для нас таки незвичне. Бо такого вже давно і в Совєтському Союзі не було. Практично немає дня, щоб якісь наклепи у формі наукових статтей, які з наукою нічогісінько спільного не мають, спогадів, нарисів, есеїв, оповідань, а навіть повістей не появляється по той бік залізної заслони. Тієї писанини так багато, що не може бути й мови про те, щоб одна людина могла все те переглянути. Для цього потрібно декілька людей, а, коли так далі піде, то й цілого гурту. Бо в Совєтському Союзі постає прямо каста професіоналістів, які на „соціяльне замовлення" КҐБ подвизаються в тій „творчості". Тепер ті „соціяльні замовлення" сиплятьcя на літераторів. І вони повістярі й поети, драматурги й новелісти та й просто всяке дрантя пишуть і виписують таке всяке, що не раз важко зрозуміти, як до чогось такого можна було скотитися. Але таких „творців" притягають вигоди, високі заробітки, почесті й довір'я партії. Незабаром тим „творцям" буде замало „посту імені Галана", а прийдеться закладати в Спілці письменників окрему секцію, секцію наклепників, громил і брехунів, якщо такої секції вже немає.

Ясне, що всі ті писання спрямовані проти всього, що українське, самобутнє, народне, національно виразне й свідоме. А вже брехень і наклепів проти українських самостійників, в першу чергу націоналістів — не перелічиш. Все те, очевидно, подаване „добірним" словництвом і стилем вуличної лайки. На жаль, як уже згадано, щораз більше участи в тому „шабаші червоних чарівниць" бере власне орган правління Спілки письменників України" „Літературна Україна". В такий спосіб ця газета виконує подвійний плян: забирає місце чомусь кориснішому і тривалому, а крім цього розсіває отруту серед суспільства.

У числі 84-му з 20-го жовтня ц. р. в тій газеті поміщений уривок з повісти якогось кандидата на клясика совєтської прози Анатолія Стася під заголовком „Увертюра". Можна б було на це не звертати уваги, бо той кандидат на клясика має стільки таланту, що „кіт наплакав". Але увагу привертає суцільна брехня, яку Анатолій Стась розказує своїм читачам, як справжнісіньку правду. Але даймо слово йому самому: „Вони їхали від вокзалу у великому, як катафалк, холодному автомобілі. Коновалець сидів поруч з Доіхарою, увіткнувшись підборіддям у хутряний комір шинелі, подарований японцем, щоб гість не задубів під пронизливим маньчжурським вітром. Подекуди вулиці міста були захаращені уламками цегли і брилами бетону — зосталися сліди від недавніх нальотів японської авіації. Коновалець уперше так зблизька бачив, на що здатні новітні бомбовози; не зважаючи на похмурий настрій, картини руйнації підбадьорили його. „Мають силу, бісові азіяти, кулак, у них міцний..."

Що це такого понаверзував Стась, а „орган правління" видрукував? Справа проста, бож КҐБ замовив, достачив фальшиві матеріяли й дані, дав надхненні „творчі" вказівки, а він вже розмахнувся по папері. А в дійсності сл. п. пол. Євген Коновалець ніколи в Китаї не був, зокрема в тій частині, що її окупували японці, отже ніяких розмов там провадити не міг. Стась того не знав, але знали в КҐБ та їм треба було для чогось ударити по українцях, що живуть на Далеко — му Сході. А що ж легше, як вивести їх співробітником командира УВО-Коновальця? Що власне так воно і є, то показують дальші лінійки тієї писанини: „Далекосхідна Січ... Яка там, до холери, Січ! Як утовкмачити цьому японцеві, що і не якісь там нікчемні клопоти еміґрантів погнали його, Євгена Коновальця, до рудих, порепаних сопок Маньчжурії? Ляодунський півострів був імперією в імперії, де господарювала Квантунська армія, а її ставка-штаб, вища воєнна каста, мала неабиякий вплив як на внутрішній, так і на зовнішній курс японської політики. Це Коновалець достеменно знав і саме тому наважився на вояж із Праги за тридев'ять земель.

(Продовження буде)

Олександер Ґатомир

ПІДПІЛЬНИЙ РУХ У ЗСА

В основному документальні матеріяли Клер Стерлінґ і Вілляма Чейза поінформували читачів „Свободи" про міжнародний терористичний рух у світі, його напрямні, кримінальну діяльність та пов'язання з Москвою.

При огляді терориму по різних континентах і країнах згадані автори зумисне поминули ЗСА, бо в тому часі американські радикальні групи, після енергійної поліційної акції в половині 70-их років, були неактивні.

Щойно в жовтні ц. р. грабунковий напад на панцерний віз фірми Бринкс з банковими депозитами в поблизу Наєк у стейті Ню Йорк, в якому вбито сторожа охорони й двох поліцистів та захоплено півтора мільйона долярів, заалярмував органи безпеки.

Про цю подію та американське радикальне підпілля находимо цінні інформації в розвідці п. з. „Heading for the Last Roundup" by Claudia Wallis, Time weekly magazine, November 9, 1981.

Авторка підкреслює, що, згідно з початковими поліційними доходженнями, згаданий напад не був звичайним грабунком, а терористичним актом кількох членів різних, давніше активних, підпільних банд, які недавно об'єдналися для спільної більш ефективної дії. У цій акції терористи чомусь не турбувалися про те, щоб фахово в усіх подробицях приготувати плян нападу. Тому в часі поспішної утечі залишили багато слідів, які допомогли поліції зідентифікувати їх, найти їхні адреси, доми безпеки, тайні записки, зброю та їх власників і перевести арешти учасників грабунку. За тими, що втекли розіслано гончі листи.

В часі перестрілки з поліцією вбито одного терориста, дев'ять запідозрених у нападі арештовано, а п'ять скривається. Між арештованими є деякі колишні чільні терористи, як ось: Кетрін Бодін і Синтія Бостон. До облави за С. Бостон і її партнером, що разом жили на фармі у стейті Міссісіпі й парамілітарно вишколювали молодих революціонерів, служба безпеки вжила 100 озброєних аґентів, чотири танки, та два гелікоптери. С. Бостон заарештовано, а В. Джансон зумів втекти.

Проаналізувавши цей грабунок, К. Вілліс стверджує, що слідчі органи без зайвого труду натрапили на активізацію відомих у минулому радикальних груп у ЗСА та їх намагання відновити терористичну діяльність. Уже у 1980-81 роках були познаки, що, принаймні в трьох грабункових нападах на панцерні вози з грошима брали участь деякі члени підпілля. Та щойно тепер під Наєк поліція відкрила об'єднану дію кількох радикальних організацій.

У цій акції брали участь чотири групи:

1). „Підпільна Організація Ведер" — ВУ —, яку в 1969 році оснувало коло 300 студентів, переважно білої раси, що зірвали зв'язок з відносно мирною групою п. н. „Студенти за Демократичну Спільноту" та закликали до збройної боротьби проти держави. Тверде ядро „ведерменів", в числі біля сорок людей, пішло в підпілля і в 1970 році почало кампанію терору. Того ж року в часі експльозії на Ґрініч Виледж, Ню Йорк, загинули три „ведермени". Характеристичним було те, що вони оминали пролив крови, а з прецизною обережністю бомбардували тільки символи „американської несправедливости й опресії-уряди", включно з Ю. С. Капітолем у 1971 році. Вони відвідували Кубу, Совєтський Союз і Східню Европу (Кетрін Бодін, Берна Дорн та інші. В 70-их роках вони зовсім затихли. Теперішня акція „ведерменів" значно різниться від колишньої. Тоді вони не вбивали, дбайливо приготовляли акції, визначалися зразковою конспірацією та не мішалися з чорними, а тепер все навпаки. Тим то в початках чорні підозрівали „ведерменів", що вони є інфільтровані ФБІ.

2). „Чорна Визвольна Армія" — БЛА — це парамілітарна організація з колишніх Чорних Пантер, які вчасно перестали існувати. В 70-тих роках нараховували біля 100 членів і була відповідальною за численні атаки на поліцію. Після арешту більшої кількости членів, а зокрема в 1973 році терористки Іванни Гезімард, що була душею БЛА, група послабла. В 1979 році драматична втеча з тюрми Гезімард знову оживила організацію.

3). „Республіка Нової Африки" — РНА — в цілості чорна, основана 1968 року у Дітройті ніколи не мала більше ніж 30 членів, що боролися за створення незалежної чорної держави, викроєної з південних стейтів у нагороду за переслідування муринів в Америці. Для скріплення цієї вимоги група заснувала в 1971 році національну столицю поблизу Болтону в стейті Міссісіпі. В останньому часі РНА зв'язалася з БЛА і здогадуються, що вони нишком парамілітарно вишколюють молодь.

4). „Коаліція 19-го Травня" — ВУМ 19 — зформувалася цьому два роки з „ведерментів". Прийняла назву за спільним днем уродин Мальком Х і Го Чи Мінга. Складається з 34-ох білих жінок і 6-ох білих

(Продовження на ст. 4)

З господарського життя

Секретар скарбу ЗСА Доналд Ріґен, перебуваючи в Пекіні, повідомив, що він мав можливості запізнатися з найновішими даними про китайську господарку й на тій підставі ствердити, що цього року урядові КНР удалося перемогти принаймні частково два головні недоліки з попереднього року. Минулого року КНР мала недобір державного бюджету в сумі 7,2 більйона долярів. Цього року цей недобір переборено й державний бюджет — зрівноважений, або близький до цього. Так само китайському урядові вдалося взяти під контроль інфляцію, яка минулого року осягнула 6 відсотків у річному відношенні. При цьому фахова преса пригадує, як швидко побороли були китайські комуністи катастрофальну інфляцію, яку вони перебрали від уряду Чан Кайші. Одним з тодішніх засобів були видання грошових знаків, на якій було зазначено не лише монетарну вартість, яку вони репрезентують, але також і кількість товарів першої потреби, що їх за даний грошовий знак можна отримати.

Процес викупу американських компаній та їхніх уділів у Канаді канадськими власниками або канадським урядом триває далі. Останнім таким підприємством була частина американської Інтернешенел Гарвестер корпорації, яка продукує важкі трактори, тягачі й турбіни Канадський уряд затвердив ту операцію, яка осягнула 505 мільйонів долярів і тепер канадські власники закінчили перебирання виробництва тієї підставової ділянки промислу. Відділ турбін Інтернешенел Гарвестер у Канаді був найбільш прибутковою частиною тієї великої кампанії, яка останнім часом попала в платничі труднощі. Продаж прибуткової філії в Канаді ті труднощі тільки збільшить.

У ЗСА цього року дуже зросло число банкрутств. В перших десяти місяцях цього року, як подає інформаційна централя Дан і Бредстріт, в ЗСА зголошено 14,499 банкрутств, що показує зріст банкрутств у порівнянні з минулим роком на 42,2 відсотка. Одначе як дотепер серед збанкрутованих фірм немає велетнів торгівлі й промислу.

Одною з більших ознак зростаючого господарського застою є спад будівельної активности. Шостий місяць підряд падає число започатковуваних будов, а одночасно з тим падає цифра видаваних дозволів на новобудови, що вказує, що близьке майбутнє на цьому відтинку принесе погіршення ситуації, а не її поліпшення. В загальному стан новобудов упав до найнижчого рівня протягом останніх 15 років, що становить своєрідний рекорд. Найбільшого спаду зазнали однородинні доми, які найбільше залежні від бюджетових спроможностей молодих, або родин, які щойно розпочали своє сімейне життя. У фахових колах будівельників, та в кредитових установах, які фінансують велику частину будівництва, панує переконання, що спад на будівельному відтинку ще не осягнув свого дна, а навпаки буде поглиблюватися ще принаймні якийсь час. Песимістичні передбачування на ближче майбутнє обґрунтовані тим, що дозволи на новобудови впали на 14 відсотків у порівнянні з минулим роком, який уже був слабим під тим оглядом.

Американські підприємці в Пекіні відбули нараду, на якій вони рішили створити своє професійне об'єднання — Американську торговельну палату. В здійсненні тієї ухвали вони несподівано натрапили на труднощі з боку китайських урядових чинників. Відповідні китайські офіційні чинники, які відомі зі своєї обережности, намагаються проволікти рішення у цій справі, щоб могти докладніше простудіювати, які вона матиме наслідки. Не допомагає арґумент, що торговельна палата сприятиме й зміцнюватиме господарську співпрацю обох країн.

У КНР під сучасну пору перебуває секретар Скарбу Доналд Ріґен. Його завданням є вивчити потребу китайського господарського життя і в спільних розмовах з китайськими господарськими і державними чинниками намітити шляхи дальшої американсько-китайської співпраці збільшення американського вкладу в господарську розбудову КНР. Ріґен відбув розмови з Денґ Шіяопінґом та з іншими керівниками сучасного Китаю.

СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ УРЯД ФРАНЦІЇ ВИСУНУВ вимогу, щоб парлямент дав йому змогу видавати закони дорогою декрету. Свою вимогу уряд мотивує тим, що Франція потребує швидкого переводження засадничих змін, а парляментарна процедура проволікає його. Несоціялістична меншість у парляменті, соціялісти мають значну більшість, — заатакувала ту вимогу, як компletно суперечну демократизмові та духові й букві французьких законів. Соціялісти відповідають на ті закиди, що нарід чекає нетерпеливо на зміни й тому уряд мусить задоволити ті його бажання не проволікаючи. Речник президента Франції Франсуа Міттерана, П'єр Бєроґовой, повідомив, що проєкт вже узгіднений й незабаром буде переданий парляментові до розгляду й схвалення. З кіл соціялістичної більшости заявляють, що закон буде прийнято якнайскорше після його зголошення урядом

Іван Стебельський

БАБИН ЯР І УКРАЇНСЬКО—ЖИДІВСЬКІ ПРОБЛЕМИ

III

Професор Яр. Білинський у своїй статті — відповіді на „Голокост" твердить, що згідно зі заявою його свідка, мешканця Києва, який частинно опісля її у себе переховував, вона йому заявила, що вона бачила тільки людей військових, убраних у сірозелені плащі — це значить, що це були виключно німці. Зі всіх доступних нам німецьких документів, які я опісля зацитую, виходить ясно, що в Бабиному Ярі жиди були постріляні вояками СС Зондеркомандо 4 а та двома з'єднаннями німецької поліції полку „Південь. У тих документах немає абсолютно жадної згадки про участь української поліції у тих масакрах.

Документ НО-3140 з нюрнберзького військового трибуналу стверджує: Консеквентно всім жидам Києва було приказано у згоді з командантом міста, з'явитися у понеділок, 29-го вересня у восьмій годині ранку на призначеному місці. Ті оголошення розвісили члени української міліції у цілому місті. Як бачимо — ані згадки про участь тієї міліції у розстрілах. Цей самий документ говорить дальше, : що в співпраці з групою штабу і двох команд поліційного полку „Південь" Зондеркомандо 4а розстріляло в днях 29 і 30-го вересня 1941 року 33,771 жидів. Немає абсолютно ніякої згадки про участь українців.

Документ НО-3155 звідомлення з 12-го жовтня 1941 року цього самого трибуналу зовсім ясно говорить: Зондеркомандо 4а дотепер осягнуло загальну суму розстріляних 51,000. У відрізненні від особливої акції в Києві в днях 28 і 29-го вересня, що в ній взяли участь дві команди німецького поліційного полку „Південь", всі інші екзекуції виконала дотепер тільки ця спеціяльна команда без жадної допомоги зізовні.

І де є тут згадка про участь українців, що її вигадала Л. Давідовіч. Я мав змогу говорити особисто з деякими киянами і двома українцями колишніми в'язнями кацету, що в той час були в Києві, та заарештовані, сиділи на вулиці Короленка 33 і знають про ці події з власного досвіду. Всі вони твердять, що жодної української поліції в тому часі в Києві не могло бути прямо із-за дуже короткого часу німецької окупації, бо заледве вісім днів до часу масових розстрілів. Українську київську поліцію зорганізовано щойно в жовтні, чи з початком листопада.

У своїй статті Л. Давідовіч закидає совєтській владі та українцям фальшування історії... тоді як назвати її писанину в „Ню Йорк Таймсі"? До того треба ще додати два дуже важливі жидівські документи, а саме: „Чорну Книгу" і „Універсальну Жидівську Енциклопедію".

Перша — це збірка нацистських злочинів супроти жидівського народу, що її спільно опрацювало кілька жидівських комітетів й видали в Ню Йорку в 1946 році. В цій книжці, якщо мова про Бабин Яр, то абсолютно немає ніякої згадки про участь українців у масакрах, а лише подається суму забитих німцями жидів — від 50,000 до 80,000.

В „Універсальній Жидівській Енциклопедії" говориться: Під час масакри, що згідно з повідомленням мала зачатися вже в серпні 1941 року, більше чим 50,000 жидів-чоловіків, жінок і дітей було замордовано тільки в самому Києві. Нацистські військові частини й аґенти поширювали протижидівські відомості поміж українським населенням, в яких одначе, були протижидівські відомості поміж українським населенням, в яких, одначе, була далі симпатія до жидів, які не брали участи у масакрі, а навіть у багатьох випадках переховували жидівських утікачів з України, Польщі й з інших частин західньої Европи.

Так у дійсності, поводився стероризований і здесяткований большевицькими комісарами бідний, але чесний український народ і так виглядали вигадані Л. Давідовіч масові грабунки жидівських домів і поголовне видавання жидів. Я зовсім не збираюся заперечувати факту, що такі поодинокі випадки могли бути й вони мали місце не лише у нас, але, на жаль, також в інших країнах під німецькою окупацією, але кидати тавро на всіх киян — це нечесно і неетично. Особливо, коли зважити, що за переховання утікача грозила смерть і фактично багато наших чесних людей заплатило власним життям, рятуючи нещасних жидів.

У дальшому Л. Давідовіч закидає українцям, особливо киянам, що вони з радістю вітали німецькі частини й на всі лади коляборували з нацистами. На марґінесі цих неоправданих і дивних закидів, виходить зовсім ясно, що вона нічого не знає, або не хоче знати про жахливий совєтський терор супроти українського народу, про неописані терпіння, нужду, голод і смерть мільйонів наших братів. У зв'язку з цим фактом була велика ненависть до всього що пахло комунізмом і надія, що може нові завойовники покажуться більш людяними й принесуть зі собою загальну, а можливо й національну свободу й краще матеріяльне життя. Чи в таких обставинах можна дивуватися, що українці радо вітали німецькі військові частини й були хоча на короткий час задоволені, що позбулися совєтської влади? Та скоро українці переконалися, що саме нацисти принесли зі собою і що значить новий порядок. Тоді зачалася з ними нова боротьба й українці билися на два фронти проти нацистів і большевицьких загонів — не вигадані й показані в „Голокості" відважні жидівські партизани, а дійсні численні загони героїчної УПА.

Хоча зовсім не збираюся заперечувати випадків коляборації з німцями бож усі не могли піти до ліса й якесь „модус вівенді" мусіло бути, то зі статті Л. Давідовіч виходить, що українці були майже єдиними коляборантами під час Другої світової війни. В дійсності коляборанти були всюди, де німці стали твердою ногою. І так само як у знищенні европейських жидів, згідно з книгою д-ра Бен Елісара, ізраїльського посла до Єгипту, посильну участь узяли майже не всі народи втягнуті в Другу світову війну, так само багато представників різних народів коляборували задля різних причин і обставин з німецькими окупантами.

(Продовження буде)

В Бруклині помер Леонід Зайдерман, дириґент з Києва

Ню Йорк, Н.Й. (В.Д.). — У п'ятницю, 13-го листопада ц.р., помер в Бруклині відомий на Україні музичний діяч, Леонід Зайдерман, після короткої недуги.

Покійний народився на Київщині 23-го серпня 1923 року в родині музиканта і сам усе своє життя віддав музиці. Він грав на кількох інструментах,а також організував і очолював різні естрадні ансамблі в Україні. Перед виїздом до ЗСА в 1979 році Л. Зайдерман був на протязі кільканадцятьох років музичним керівником і дириґентом оркестри Українського Радіо і Телебачення в Києві. Такі відомі співаки, як Д. Гнатюк, М. Кондратюк, К. Огневий, А. Мокренко, В. Куприна, Н. Пащенко й інші, записали на пластинках багато пісень українських композиторів у супроводі естрадної оркестри під керівництвом Леоніда Зайдермана.

Він визначався не лише як здібний дириґент, але був також доброю, культурною людиною і тому тішився пошаною серед своїх співробітників і друзів в Україні.

І в Америці він мав чимало приятелів серед своїх земляків з Києва, а також був заприязнений з невеликим гуртом американських українців. В липні ц.р. він відвідав Союзівку, де тоді працював музичним керівником його приятель, композитор Леонід Вербицький. Покійний Зайдерман мріяв і в Америці продовжувати свою музичну діяльність, але через затяжну серцеву недугу це йому не пощастило.

Він привіз зі собою декілька свого награння пластинок, які бажав переграти для українців в Америці й Канаді, але через свою хворобу і передвчасну смерть цей його задум не здійснився.

Покійний Л.Зайдерман був вдівцем, а в Бруклині залишив заміжню дочку Лярису з двома внуками, а в Києві сина Мирона.

Похорон відбувся в Бруклині 15-го листопада 1981 року, при участі біля 80 осіб, переважно колишніх мешканців Києва. При домівці прощав його теплими словами його друг композитор Л. Вербицький, якого композиції нерідко звучали на київськім радіо за часів дириґентури Л. Зайдермана.

Від американських українців взяв участь у похороні д-р Осип Оришкевич з Бруклина, який заприязнився з Л. Зайдерманом під час його короткого перебування в Америці.

РІЗДВЯНІ КАРТОЧКИ З ЦЕРКОВНИХ ІКОН

Ст. Пол, Мінн. — Католицький часопис „Вондерер" випустив репродукцію різдвяних ікон у формі карточок, включивши в цю серію також ікону українського мистця Володимира Бачинського. Ікона Різдва Христового цього мистця прикрашує українську католицьку церкву Успіння Матері Божої в Колчестер, Конн. Ця картка є гарною відбиткою в кольорах, схоплює суть ориґінальної ікони і надрукована на доброму папері.

Серії карток включають твори таких відомих мистців, як Анжеліко, Мурілльо, Ботічеллі, Люїні, Георгіоне, Лєшкєвіч та інші.

ДО СТАТТІ ПРО ДМИТРА ВІТОВСЬКОГО

У „Свободі", в ч. 215, з 13-го листопада у статті Івана Леська п.з. „Творець Листопадового Чину: Дмитро Вітовський", слід читати: „Якщо б такі люди вміли стояти при своїх ідеях і починах, тоді овочі їхніх заходів належали б їм; одначе їхня вдача велить їм ганятися...", як також у цій самій статті, але в ч. 216-ім з 14-го листопада повинно бути: „у листі до президента Вілсона..."

В ТРЕТЮ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і ніколи Незабутнього МУЖА, БАТЬКА, ДІДА І ПРАДІДА

бл. п. о. крилошанина

ПАВЛА ДЖУЛИНСЬКОГО

будуть відслужені

СЛУЖБИ БОЖІ

в суботу, 5-го грудня 1981 р., о год. 8-ій ранком, в церкві св. о. Миколая в Торонті, Канада та в храмі свв. Володимира і Ольги в Чікаґо, Ілл., у середу, 2 грудня 1981 р., о год. 7;30 ранку.

Про спільні молитви за душу Покійного просять Приятелів і Знайомих, сповнені смутком:

ДРУЖИНА І ДІТИ

З глибоким смутком повідомляємо, що 18-го листопада 1981 року, помер наш Довголітній ПРИЯТЕЛЬ

бл. п.

МИКОЛА ЧЕПУРКІВСЬКИЙ

ВОЛОДИМИР І ВАЛЕНТИНА ІВАШКО
АНАТОЛІЙ Й ОЛЬГА ҐУДЗОВСЬКІ
АННА ПАШКОВСЬКА

ВШ. Дружині і Доньці висловлюємо наше співчуття.

Замість квітів на передчасну могилу

сл. п. Гілярія Зарицького

складаємо 30.00 (тридцять) долярів на УКРАЇНСЬКУ КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ в Люрді.

•

Опечаленій Дружині Зені та доні Марусі і синам: Юрієві і Гілярієві та всій Родині складаємо глибокі вислови найщирішого співчуття.

Ярослава і Ярослав КРИШТАЛОВИЧІ з родиною

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що в п'ятницю, 20-го листопада 1981 року, упокоїлася в Бозі на 88-му році життя, наша Найдорожча

МАМА, БАБУНЯ, ПРАБАБУНЯ І ТЕТА

бл. п.

БОГДАННА ВЕЛИЧКОВСЬКА

з САС ЯВОРСЬКИХ

уроджена в Богородчанах Старих, Зах. Україна, 14-го жовтня 1893 р.

ПОХОРОН у вівторок, 24-го листопада 1981 року, з української католицької церкви св. Ів. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

син — ВОЛОДИМИР з дружиною ЛІДОЮ
донька — ЯРОСЛАВА з мужем БОГДАНОМ ЖЕРЕБЕЦЬКИМ
донька — ІРЕНА з мужем ОСИПОМ ГОЛИНСЬКИМ
внуки:
ЛЯЛЯ з мужем АНДРІЄМ БУРАЧИНСЬКИМ і дітьми ЕРІКОМ І ДЕНИСИКОМ
ЮРІЙ ВЕЛИЧКОВСЬКИЙ з дружиною МАРІЙКОЮ і сином АЛЕКСАНДРОМ
НЕСТОР ГОЛИНСЬКИЙ з дружиною ЛЯЛЕЮ і дітьми ДАМЯНОМ І ЛІЛЕЮ
МАРТА з мужем ЯРКОМ СТАВНИЧИМ
ІНУСЯ з мужем ТОМАСОМ ЕКГАРДОМ
ХРИСТЯ з мужем АНДРІЄМ ХРАПЛИВИМ і дітьми МАРКОМ І АДРІЯНОМ
АНДРІЙ І ОЛЕГ ГОЛИНСЬКІ
сестрінок — ЮРІЙ ГУРЕНОК з родиною в Арґентині
та ближча і дальша Родина в Арґентині, Америці і Канаді

Організація Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ)

Головна Управа

В неділю, 29 листопада 1981 р., о 3-ій год. по пол. в домі Українських Організацій Визвольного Фронту, 136 Друга Авеню, в Ню Йорку, Н. Й.

відбудеться

НАУКОВИЙ ФОРУМ — ДОПОВІДІ

ЗА ПРОГРАМОЮ:

1. Відкриття .... Голова ГУправи ООЧСУ, Командир УПА Л. ФУТАЛА
2. Проф. д-р МИКОЛА БОГАТЮК .... Роля ОУН у творенні Акту 30-го червня
3. Проф. д-р М. ЧИРОВСЬКИЙ .... 30-те червня в світлі права
4. Проф. Л. ШАНКОВСЬКИЙ .... Визвольні змагання 1940-50 рр.
5. Проф. СИМОН ВОЖАКІВСЬКИЙ .... Маніфест 1941 року
6. Проф. д-р ТАРАС ГУНЧАК .... 30-те червня в освітленні німецьких документів

Модератор .... проф. д-р ВОЛОДИМИР СТОЙКО

Завдання наукового форуму — ствердити історичну правність і всенародність проголошеного Актом 30-го червня 1941 року ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ.

•

ДО ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТИ ЗАПРОШУЄТЬСЯ МОЛОДЬ та ГРОМАДЯНСТВО!

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в неділю, 22-го листопада 1981 року упокоїлась в Бозі по тяжкій недузі, наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ, ДОНЬКА І СЕСТРА

бл. п.

МАРІЯ ДЕНИСИК

народжена в Тернополі, Україна, 28-го лютого 1925 року.

ПАНАХИДА у вівторок, 24-го листопада 1981 року, о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в середу, 25-го листопада 1981 р., з того ж заведення о год. 8;30 ранку, до церкви св. Юра при 7-ій вул. в Ню йорку, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:

сини:
БОГДАН з дружиною ГАЛЕЮ і донями ДАНЕЮ і АДЕЮ
ОЛЕГ з дружиною НУСЕЮ
внучка — МУСЯ ЛЕВИЦЬКА
Мама, Сестра і Брат з родинами в Україні
та ближча і дальша Родина в ЗСА, Канаді й Україні

В глибокому смутку повідомляємо, що наша Найдорожча МАМА, СЕСТРА, БАБУСЯ І ПРАБАБУСЯ

бл. п.

ОЛЕНА з КУШНІРІВ ПИТЛЯР

вдова по нотареві, упокоїлась в Бозі 22-го листопада 1981 року в Ню Йорку, на 92-му році життя.

ОРЕСТ — син з дружиною СОФІЄЮ
ВІРА — внучка
МИХАСЬ — правнук
ОМЕЛЯН КУШНІР — брат з дружиною і дочкою
ДАРІЯ ХУХРА — сестра з родиною
МАРІЯ БАРАГУРА — сестра з чоловіком і родиною
Ближча і дальша Рідня в Україні, Америці й Канаді

ПАНАХИДА — о год. 8-ій веч. у вівторок, 24-го листопада 1981 р. в похоронному заведенні Walsh and La Bella, 87-ма вул., Woodhaven, N.Y.

ПОХОРОН в середу, 25-го листопада 1981 року, о год. 9-ій ранку з того ж заведення на кладовище св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Український Конґресовий Комітет Америки

Відділ Нюарк-Ірвінґтон, Н. Дж.

запрошує на

ПАНЕЛЬ

„УСІ ЗАСОБИ НА ДОПОМОГУ УКРАЇНІ"

Неділя, 29 листопада 1981 р., о год. 4-ій по пол. Заля УНДому, 140 Prospect Avenue, Ірвінґтон, Н. Дж.

ПАНЕЛІСТИ:

Українське політикум у вільному світі — Ред. ВОЛОДИМИР БІЛЯЇВ
УККА сьогодні та в майбутньому — Інж. МИКОЛА СЕМАНИШИН
Український націоналізм поза Україною — Ред. ЯРОСЛАВ ГАЙВАС
Співпраця й зміна поколінь — Пані Р. СТОЙКО-ЛОЗИНСЬКА
Модератор — Пані СТЕФАНІЯ БУКШОВАНА

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що в неділю, 22-го листопада 1981 року, по довгій і тяжкій недузі упокоїлась в Бозі

бл. п.

ВАРВАРА ВОЛОШИН

народжена 30-го листопада 1892 р. в м. Вільшані, Україна.

ПАРАСТАС у вівторок, 24-го листопада 1981 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 1600 Stuyvesant Avenue, Union, N.J.

ПОХОРОН в середу, 25-го листопада 1981 р., о год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Тройці при Лаєнс Авеню, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В смутку —
приятелі — АННА ПІСКУН з родиною

У великій скорботі сповіщаємо Рідних, Приятелів, Знайомих і Громаду, що в суботу, 21-го листопада Року Божого 1981-го, у шпиталі в Карні, Ню Джерзі, упокоївся в Бозі на 87-му році життя і на 61-му році відданої праці в Христовому Винограднику, наш Незабутній БАТЬКО, ДІДУСЬ І ПРАДІДУСЬ та БРАТ

св. п. протопресвітер

о. ЗИНОВІЙ ВІКТОР БАЧИНСЬКИЙ

народжений 17-го квітня 1894-го року у священичій родині в селі Васючин Рогатинського повіту, та рукоположений на священика Слугою Божим Митрополитом Андреєм Шептицьким у Львові, 27-го квітня 1920-го року довголітній душпастир в Краю, на еміґрації в Західній Европі та на поселенні в Америці.

ЄРЕЙСЬКІ ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться:

В ПОНЕДІЛОК, 23 листопада, о год. 7:30 ввечорі в похоронному заведенні Ippolitto при 425 Ridge Rd. в Ліндгурсті, Н. Дж.,

У ВІВТОРОК, 24 листопада 1981 р., о год. 5-ій по полудні в церкві Благовіщення Пречистої Діви Марії при 70 Home Avenue в Рутерфорді, Н. Дж.,

В СЕРЕДУ, 25 листопада 1981 року, о год. 10-ій перед полуднем у церкві Благовіщення в Рутерфорді й опісля на цвинтарі св. Андрія Первозваного в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ПАМ'ЯТЬ ПРО НЬОГО ЗБЕРЕЖЕМО НАЗАВЖДИ З РОДУ В РІД!

Дочка — д-р ТАТІЯНА з мужем АНТОНОМ РУДАВСЬКИМ і дітьми д-ром БОГДАНОМ та мґром СТЕФАНОМ з дружиною ХРИСТИНОЮ і внуками СТЕФАНОМ, ЛЯРИСОЮ і СОФІЄЮ з чоловіком ЛЕВКОМ КАЗАНІВСЬКИМ
Сини:
Інж. ОЛЕГ зі сином АНДРІЄМ та дочками МАРТОЮ і д-р ОКСАНОЮ з чоловіком ВІКТОРОМ ГЕЙМУРОМ
д-р ІГОР з дружиною МАРТОЮ та дочками ОЛЕКСАНДРОЮ, ДІЯНОЮ І ХРИСТИНОЮ;
Сестри: СТЕФАНІЯ КОРОЛЬ і МЕЛАНІЯ ГОЛЮКА з родинами;
Брат — Інж. ЕВСТАХІЙ з дружиною ТАТІЯНОЮ і родиною
та ближча і дальша Родина в Україні і на поселеннях

СЕКЦІЯ ДРУЖИН ЛІКАРІВ *при Українському Лікарському Товаристві Північної Америки, Відділ Метрополії Ню Йорк*

ЗАПРОШУЄ НА

ВЕЧІР КОЛЯД БІЛЯ ЯЛИНКИ

з мистецькою програмою.

Вечір відбудеться

в суботу, 12-го грудня 1981 р., початок о год. 7-ій веч. у приміщенні Українського Інституту Америки в Ню Йорку

2 Схід 79-та вулиця

КОКТЕЙЛІ — БУФЕТ У ЗАРЯДІ ПАНЬ

Чистий дохід на добродійні цілі.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ в ІРВІНҐТОНІ, Н. Дж. — *влаштовує*

ЗУСТРІЧ НОВОГО РОКУ

Четвер, 31-го грудня 1981 року
Початок — год. 8:30 веч.

Грає оркестра „ТРЕМБІТА"
Смачний буфет • Вступ: 25.00 дол. від особи
Замовлення столів — (201) 375-0156

Квінтет кобзарів...

(Продовження зі стор. 1)

гість Юліян Китастий, що концерт спонзорує Школа Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку, яка теж традиційно влаштовує на кінець тижня Дня Подяки Курс бандуристів у Ню Йорку і це є їхній „прощальний" концерт і „випускний". Про саму ШКМ ми знаємо: Школа Кобзарського Мистецтва, яку з посвятою адміністраційно веде вже багато років Микола Чорний, існує розвивається і цвіте на славу українському кобзарському мистецтву.

Ось співатиме Квінтет, і український Ню Йорк має нагоду й удачу почути цих молодих віртуозів, бандуристів-інструменталістів і співаків, які вже досягли вершин кобзарських, а тепер дбають про те, щоб уможливити іншій українській молоді навчитися цього дивного мистецтва, турбуючись про фонди, про Стипендійний фонд для ШКМ і подібних кобзарських навчальних програм. Чи ж український Ню Йорк не підтримає їх?

НАУКОВИЙ ФОРУМ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н. Й. — В неділю, 29-го листопада ц.р., о год. 3-ій по полудні тут в Домі Організацій Українського Визвольного Фронту при 136 Друга авеню заходами Головної Управи ООЧСУ відбудеться науковий форум-доповіді, завданням якого є ствердити історичну правильність і всенародність проголошеного Актом 30-го червня 1941 року відновлення української державности.

У форумі візьмуть участь пор. Лев Футала, голова ГУ ООЧСУ, — відкриття; професор д-р Микола Богатюк — „Роля ОУН в Акті 30-го червня"; проф. д-р Микола Чировський — „30-те червня у світлі права"; проф. Лев Шанковський — „Визвольні змагання 1940-1950 років"; проф. Симон Вожаківський — „Маніфест 1941 року"; проф. д-р Тарас Гунчак — „30-те червня в насвітленні німецьких документів". Модератором форуму буде проф. д-р Володимир Стойко.

ГОЛОДНИЙ ОБІД В ЧИКАГО

Чикаго, Ілл. — В неділю, 29-го листопада ц.р., о год. 4-ій по полудні, тут в залі Собору свв. Володимира і Ольги при вулицях Овклей і Супіріор, відбудеться заходами Сестрицтва Покрови Пресвятої Богородиці голодний обід на пошану поета і композитора Миколи Горбаля. З доповіддю виступить гість з Ню Йорку Надія Світлична.

Пам'яті о. протопресвітера Омеляна Мицика

У середу, 3-го листопада ц.р., минуло п'ять років від часу, коли в листопаді 1976 року по тяжкій і довгій недузі спочив у Господі на 69-му році життя ревний служитель у Христовому винограднику — служитель Української Православної Церкви і заслужений союзовий та суспільно-громадський і політичний діяч св.п. о. протопресвітер Омелян Мицик старший.

Св.п.о. пресвітер Омелян Мицик

Св.п. о. Мицик народився 1-го лютого 1907 року в Сеневідську Вижнім біля Стрия, де й одержав народну освіту, а середню — у Стрию і Львові. Як уроджenець буйного Підкарпаття молодий студент брав активну участь в студентських організаціях, головною метою яких була самостійність і соборність української держави. За таку діяльність молодий студент попав в неласку польської поліції, яка почала його переслідувати, а головно під час пам'ятної пацифікації. Щоб позбутися переслідувань, Омелян Мицик одружується з Марією Турків і 1931 року дістається на вільну землю Вашінґтона, замешкавши в Клівленді, Огайо. Тут зустрічається з покійним вже Митрополитом УПЦеркви Іоаном, який порадив йому вступити на теологічні студії, щоб стати священиком. За порадою Митрополита О.Мицик переїхав до його резиденції в Філядельфії, де під його доглядом закінчив вступні студії, відтак вже в травні 1932 року в катедрі св. князя Володимира в Філядельфії був рукоположений в сан диякона, а в листопаді того ж року Митрополит Іоан рукоположив його в сан священика УПЦеркви.

Перша парафія молодого священика була в Ембриджі, Па, в церкві св. Володимира, а що в той час ЗСА переживали депресію, то новий парох зустівся тут із фінансовими клопотами. Повний енергії й запалу до праці він не зневірювався, навпаки, в короткому часі виказав поважні адміністраційні здібності на що звернули увагу й інші церковні громади. Тому на прохання парафіян церкви Успіння Пресвятої Богородиці в Честері, Па., він переїжджає 1934 року туди, обіймає парафію, в якій служить до 1946 року. У цей час там не було церкви, а служили Богослужби в УНДомі. Тому першим завданням молодого священика була будова храму Господнього. Наполеглива праця нового настоятеля увінчалась успіхом успіхом, закуплено площу, а відтак під його наглядом збудовано простору нову церкву, яку посвячено в 1941 році.

У цей самий час парафія св.Володимира в Чикаго переживала фінансову кризу через поважне заборгування на купно нової церкви. Знаючи адміністраційні здібності о. Омеляна, Митрополит Іоан в 1946 році призначив його парохом згаданої парафії.

У Чикаго о. Омелян Мицик поза працею в Христовому Винограднику включається у вир суспільно-громадського й союзового життя Чикаґської метрополії. А коли почали приїжджати українці з новоїеміґрації в п'ятдесятих роках, то багато з них знайшло поміч і дах над головою власне завдяки священикові патріотові о. Мицикові.

На прохання честерської православної громади 1957 року о. Омелян знову повернувся до Честеру, де виконував обов'язки настоятеля храму до березня 1975 року. Тут о. Омелян знову присвятив себе своїй парафії і загальній українській справі. В першу чергу зорганізував недільну школу для вивчення катехизму, Школу Українознавства, організував радіопередачу, а також започаткував парафіяльний бюлетень, редактором якого був до березня 1975 року. Щоб забезпечити майбутність парафії, за його почином закуплено 30 акрів землі в околиці Честера, як майбутній осідок парафії.

У березні 1975 року на прохання Консисторії о. Омелян обійняв парафію Успіння Пречистої Діви Марії в Мекізракс, Па, де був настоятелем до липня 1976 року, коли через тяжку недугу був змушений відійти на відпочинок.

Поза відданою працею для згаданих парафій св.п. Омелян займав ряд різних постів у проводі УПЦеркви. Був сім років канцлером при Митрополитові Іоанові, відтак протягом 28 років був членом Консисторії, виконуючи різні місії, очолював головну шкільну раду, був членом контрольної комісії, був деканом Чикаґського і Фелядельфійського деканату. Як колишній активний член ОУН на рідних землях, а відтак ОДВУ в Америці св.п. о. Омелян не пошкодував ні часу, ні труду для політичної і громадської праці.

Отець Мицик був членом УНСоюзу на протязі 41 року. За його ініціятивою заложено в Чикаґо новий Відділ УНС Т-во св.Володимира, який тепер нараховує майже 400 членів. В Честері довгими роками був головою 388-го Відділу УНС „Запорозька Січ". Також довгими роками був членом Окружного Комітету Філядельфійської Округи, а 1974 виконував обов'язки голови тієї Округи. Що покійний був відданим союзовцем, то, як доказ служить те, що він був учасником десяти Конвенцій, де завсіди належав до різних конвенційних комісій.

Ієрейські похоронні відправи св.п.о. протопресвітера Омеляна Мицика відбулися у п'ятницю, 6-го листопада, в церкві Успіння Пресвятої Богородиці в Честері, їх очолив тодішній декан Філядельфійського деканату о. Степан Біляк, а сослужителями були о. протопресвітер Андрій Бек, декан Піттсбурського деканату, о. протопресвітер Михайло Ярош, о. митрат Михайло Борисенко, о. П.Гринишин і о. Й.Копчак.

У суботу, 7-го листопада, тіло покійного о. Омеляна перевезено до Українського Пантеону в Бавнд Бруку, де заупокійну Божественну Літургію в Церкві - Пам'ятнику св.Андрія Первозванного відслужив Владика Архиєпископ Марко в сослуженні тодішнього голови Консисторії протопресвітера Артема Селепини, протопресвітерів о. Андрія Бека, о. Теодозія Форостія, о. Богдана Желехівського, о. Михайла Шпаченка, протоієреїв — покійного о. Петра Мелеха і о. Василя Дякова.

Прощальну промову над домовиною в церкві виголосив Митрополит Блаженніший Мстислав, а над гробом прощав Покійного від УПЦеркви та всіх собратів священиків голова Консисторії протопресвітер о. Артем Селепина.

Під час поминок, які відбулися в церковній залі, промовляли і згадували Покійного о. Омеляна Мицика, як ревного пастиря в Христовому Винограднику і заслуженого громадського діяча, Блаженніший Митрополит Мстислав і Владика Марко. Від УНСоюзу промовляв тодішній головний предсідник Йосиф Лисогір, який висловив співчуття покійній вже паніматці Марії, синові о.Омелянові, молодшому, його дружині і внукам.

У глибокому смутку залишив св.п.о. Омелян тоді ще живу, горем опечалену дружину Марію. Залишив єдиного сина — який пішов його слідами і віддав себе на працю в Христовому Винограднику, — о.Омеляна молодшого, невістку Синтію, трьох внуків — Андрія, Дем'яна і Григорія, а опісля ще двох народилося Натганєл і Захарій.

З Покійним нас єднала праця на союзовій ниві. Він був великим ентузіястом союзовцем під кожним оглядом, а до того вічним оптимістом. Покійний був зразковим священиком, який вмів служити Богові й українському народові. Він ніколи не жалів ні труду, ні часу для УНСоюзу, або загально-громадської справи. На протязі довгих років не відбулися в Філядельфійській Союзовій Окрузі ні одні наради, де б не був присутнім св.п.о. Омелян.

За життя отця Омеляна довелося мені багато разів писати про нього з різних нагод, а також про сина, молодшого Омеляна, а головно, коли був рукоположений в сан диякона, а відтак священика. Тому коли капосна смерть заглядала в очі покійного приятеля о. Мицика, він телефонічно сказав мені: - „Степане, я вже відхожу з цього світа, а тебе прошу згадати про мене так, як зчаста згадував за життя".

Пишучи цей спомин у п'яту річницю смерти св.п. о. Омеляна Мицика, старшого, сповняю цим свою обіцянку, що завжди буду пам'ятати про нього. Нехай цей спомин буде китицею нев'янучих рож на могилу в Бавнд Бруку. Хай пам'ять про нього, як справжнього носія християнських і союзових ідей, назавжди залишиться між нами.

Степан Гавриш

Підпільний рух...

(Продовження зі стор. 2-ої)

чоловіків, що вважають себе воїнами за свободу чорних. Її члени працюють явно. У вересні ц. р. протестували проти відвідин ЗСА спортовою дружиною з Південної Африки, а в Ню Йорку атакували поліцію.

Служба безпеки твердить, що, правдоподібно, згадані організації на європейський зразок об'єдналися з початком 80-их років для більш ефективних акцій.

Чи не означає, що ЗСА загрожує нова хвиля терроризму? Або, що грабунок під Наєк — це початок нових бешкетів радикалів? Авторка вважає, що такий висновок є малоправдоподібний. На доказ цього наводить слова речника ФБІ Янга: „Існує можливість, що ми вже знаємо про всіх підпільників, але про те ще заскоро говорити", З думкою Янґа погоджується Дж. Баєр Белл, голова Міжнародного Аналітичного Центру, що находиться у Вашінґтоні, та знавець політичних насильств. Він каже, що всі „ведермени" ледве могли би заповнити одну гостинну світлицю, а Чорна Визвольна Армія нараховує не більше 20-ти а радше — 15 членів. Белл доходить до висновку, що нова радикальна коаліція — це розпучливі намагання 30-40 подібних до себе осіб, які нікого не репрезентують, оживити тероризм.

Із цим оптимістичним поглядом не погоджується інший міжнародний експерт у синдикованій колюмні п. н. „How safe are we from terrrorism?" by Robert Moss, Parade Magazine, The Bulletin, November 15,1981..

Роберт Мос є лектором оборонних академій НАТО і автором численних статтей у лондонському „Дейлі Телеграф" та неперевершеної шпигунської новелі п. з. „Дет бім". Він є певний, що ЗСА — це ідеальне місце для буйного розвитку тероризму через правні обмеження ФБІ, знищення документації розвідок і безконтрольний рух мільйонів чужинців. У ЗСА є хвилева тишина тільки тому, що на неї погоджуються керівники міжнародного тероризму. Цим способом вони хочуть приспати ЗСА, послабити активність поліції і ФБІ та скріпити ліве радикальне підпілля. На випадок якогось конфлікту — ситуація може негайно змінитися, зокрема тепер, коли президентом став консерватист Реґен, що рішучо протиставиться аґресивним плянам Москви і її помічників Куби й Лівії та бореться проти міжнародного тероризму.

Кастро твердить, що кубинські аґенти можуть кожної хвилини викликати расові бунти в ЗСА таких розмірів, що бешкети на Флориді в минулому році виглядатимуть як „мала соняшна купіль". Кубинці підтримують пуерторіканську терористичну банду ФАЛН, яка плянувала схопити кількох визначних членів адміністрації Реґена та його сина.

Згідно з рапортами розвідки, ПВО в останньому році вишколює сотні американських лівих мілітантів у своїх таборах та бажає створити з них терористичну мережу на державу величини ЗСА, готову до кожночасної акції в часі кризи на Середньому Сході, або в інших важливих місцях. Подібну підготову на терені ЗСА проводить Кастро й Каддафі. Керівники світового тероризму плянують теж в боротьбі проти „імперіялістів Заходу та сіоністів" — оживити найгрізнішу в минулому терористичну банду п. н. „Чорний Вересень". Протести проти нуклеарних інсталяцій в Европі можуть легко перекинутися до ЗСА і набрати загрозливих розмірів.

На питання: яка розв'язка? Роберт Мос doраджує відгадувати заміри ворога, превентивно плянувати й діяти.

Теперішня адміністрація ЗСА мусить робити все можливе, щоб скріпити безпеку країни та стати мілітарною потугою здібною протиставитися всім агресивним затіям червоної Москви, зокрема вона повинна бути чемпіоном і гарантом людських і національних прав у світі.

А наше завдання? Бути зразком єдности, дисципліни та державно-творчої настанови, авангардом у боротьбі за найвищі ідеали людства з темними силами розкладу, руїни та знищення.

Знайдено невідомі листи Михайла Грушевського

У Вінніпеґу при передачі архіву Читальні Просвіта до Військово-Історичного Музею й Архіву УВАН в дні 22-го жовтня знайдено серед різного листування читачів два листи історика Михайла Грушевського з 1919 року. Один датований 26-го грудня, а другий 31-го грудня того ж року. На жаль, в одному бракує початку. Листи були вислані з Женеви, де тимчасово перебував Грушевський після виїзду українського уряду з України.

В одному листі йдеться Грушевському про те, щоб змобілізувати видавничі ресурси українців Північної Америки і спільно з авторами—еміґрантами створити для останніх базу праці, а поселенцям в Канаді, ЗСА та інших країнах дати нові книги.

Фінансова ситуація нової української політичної еміґрації була тоді дуже важка, коли відомий географ Степан Рудницький писав в листі і просив „про якубудь письменницьку працю" серед канадських періодиків (лист датований 12.7.1919). Знова Максим Гехтер, видатний журналіст, дещо згодом писав про себе так: „Нині загнаний нуждою в таке скрутне положення, що, як то в нас кажеться, ні в кут, ні в двері". Обидва цитовані листи з цього ж самого архіву.

Другий лист М.Грушевського має характер політичної інформації. Лист починається так: „Посилаю Вам звідомлення з останніх відомостей, які походять головно з тих вістей з Берлину, де перед святами зібралось було багато поінформованих осіб—послів, міністрів і різних високих урядовців".

У дальшому говориться про „дві різні течії", які були витворились в Камінці в 1919 році в часі постою Директорії та військових штабів. „Петлюра й різні близькі до нього люди, —пише Грушевський,—рішались, щоб шукати помочі у поляків; друга, щоб об'єднатись з повстанцями та йти до згоди з большевиками". Цим разом ця течія прокинулась настільки сильно, що Петлюра не рішився довше зіставатись в Камінці", наголошує Грушевський.

В дальшому говориться про важку ситуацію Петлюри, Проскурівський погром, переговори з поляками відносно українсько-польської границі тощо. Лист цей надзвичайно цікавий, якщо йдеться про кінцеву ситуацію відкритих військових змагань за державність України.

В листі замітив М.Грушевський ще й таке: „Коли будете що з цього друкувати, то прошу не згадувати ні мого імени, ні місця, звідки йдуть відомості".

Ці листи написані на машинці, а різні поправки та помічення на маргінесі роблені пером.

М.Г.М.

КЛЮБ СЕНЬЙОРІВ ВЛАШТОВУЄ ДЕНЬ ПОДЯКИ

Ню Йорк, Н. Й. — В неділю, 29-го листопада ц.р., о год. 2-ій по полудні тут в Домівці Українського Спортового Клюбу при 122 Друга авеню Клюб сеньйорів відзначатиме День Подяки. У програмі також мистецька частина. Охочих просять зголошуватись у Ольги Соневицької, „Самопоміч", 98 Друга авеню, до неділі, 22-го листопада включно.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

РОМАН ТУРКЕВИЧ, член УНС, Відд. 292 Т-ва св. Івана Хрестителя в Дітройті, Мич. Помер 7 липня 1981 р. на 59 р. життя. Нар. у 1922 р. в Маріуполі, Україна, членом УНС став у 1956 р. Залишив у смутку сина, дочку та ближчу і дальшу родину в Америці та на Україні. Похорон відбувся 9-го липня 1981 р. на цвинтарі Кесінґтон Парк у Брайтон Тавншип, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!
С. Федук, секр.

ІВАН КОЗАК, член УНС, Відд. 220 Т-ва свв. Петра і Павла у Чикаго, Ілл. Помер 15 червня 1981 р. на 83 р. життя. Нар. у 1898 р. на Україні. Членом УНС став у 1951 р. Залишив у смутку дружину. Похорон відбувся 19-го червня 1981 р. на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ГРИГОРІЙ ДАВИД, член УНС, Відд. 156, Т-ва ім. Т. Шевченка у Брагейвен, Па. Помер 14-го вересня 1981 р. на 87 р. життя. Нар. у 1893 р. на Україні. Членом УНС став у 1918 р. Залишив у смутку дружину Марію, дочку Катерину. Похорон відбувся 17-го вересня 1981 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Новак, секр.

СТЕПАН А. ВОЗЬНИЙ, член УНС, Відд. 357, Т-ва св. Михаїла в Нортамберленді, Па. Помер 7-го вересня 1981 р. на 70-му р. життя. Нар. у 1912 р. у Нортамберленді, Па. Членом УНС став у 1937 р. Залишив у смутку дружину Нону. Похорон відбувся на цвинтарі Риверв'ю у Нортамберленді, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
І. Гавасон, голова

СТЕПАН С. ФЕНВИК, член УНС, Відд. 183 Т-ва ім. І. Мазепи в Дітройті, Миш. Помер 5-го липня 1981 р. на 69-му р. життя. Нар. у 1912 р. на Україні. Членом УНС став у 1951 р. Залишив у смутку дружину Ольгу. Похорон відбувся на цвинтарі Кальварії у Юджін, Оре.

Вічна Йому Пам'ять!
П. Залуга, секр.

СОФІЯ БУДНИК БИРД, член УНС, Відд. 287, Т-ва „Сини України" в Джерзі Ситі, Н. Дж. Померла 6-го січня 1981 р. на 68 р. життя. Нар. у 1913 р. у Нюарку, Н. Дж. Членом УНС стала у 1933 р. Залишила у смутку племінницю. Похорон відбувся 8 січня 1981 р. на цвинтарі Меморіяльний Парк Сан Гасінто у Гюстоні, Тексас.

Вічна Їй Пам'ять!
Б. Ясінський, секр.

АНДРІЙ ЕНҐЛОТ, член УНС Відд. 286 Т-ва св. Володимира в Джерзі Ситі, Н. Дж. Помер 29-го липня 1981 р. на 55 р. життя. Нар. у 1925 р. в Аскані, Па. Членом УНС став у 1943 р. Залишив у смутку дружину Джін, дітей Меріен і Дрю та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 31 липня 1981 р. на цвинтарі Калвертон у Калвертон, Лонг Айленд.

Вічна Йому Пам'ять!
П. Балутянська, секр.

БЕССІ КОРЧІЙ, ЧЛЕНКА УНС Відд. 203, померла 29 жовтня 1981 р. на 85 р. життя. Нар. у 1896 р. в Західній Україні. Членом УНС стала в 1938 р. Залишила у смутку сина Михайла та дочку Розалію. Похорон відбувся 31 жовтня 1981 р. на цвинтарі Небесні Ворота у Hawthorne, N. Y.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

КАТЕРИНА БАНДРОВСЬКА, член УНС, Відд. 171 Т-ва ім. Лесі Українки в Біч Лонг Айленд. Померла 6-го листопада на 86 р. життя. Нар. у 1895 р. в Західній Україні. Залишила у смутку мужа Василя та 5-ох дітей: Анну, Джана, Розу, Френка та Кетрин, а також 20 внуків та 26 правнуків. Похорон відбувся 10 листопада 1981 р. на цвинтарі East Ridgelawn Cemetery, Delawanna, New Jersey.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

ВАСИЛЬ ШУСТИК, член УНС, Відд. 204 Т-ва ім. А. Гончаренка. Помер 10-го жовтня 1981. Нар. у 1901 р. в селі Угнові, Західня Україна. Залишив у смутку синів Івана, Юрія і брата. Похорон відбувся 7-го жовтня 1981 р. на цвинтарі Святого Хреста у North Arlington, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ЕМІЛІЯ ДЗЮБИНСЬКА, член УНС, Відд. 423 Т-ва Е. Коновальця в Чикаго, Ілл., померла 16 вересня 1981 р. на 90 р. життя. Нар. у 1890 р. в Зах. Україна, членом УНС стала в 1951 р. Залишила у смутку дочку Лідію, синів Ераста і Романа, невісток, внуків та правнуків. Похорон відбувся 19 вересня 1981 р. на Українському Православному Цвинтарі в Юніон Ситі, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Я. Берестянський